

N:o 24.

Ank. till Riksd. Kansli den 3 Febr. 1868, kl. 6 e. m.

Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, angående åtgärder till behöfvandes undsättning vid inträffande missväxt; Gifven Stockholms Slott den 31 Januari 1868.

Då Kongl. Maj:t härmed afgifver nådig Proposition angående de åtgärder, som Kongl. Maj:t anser böra af den nu församlade Riksdagen beslutas för behöfvandes undsättning vid missväxt och felslagen skörd, vill Kongl. Maj:t till en början erinra, att enligt beslut af Rikets Ständer vid 1865—1866 årens riksdag varit för omförmälda ändamål under nästlidna år ställda till Kongl. Maj:ts disposition dels den i Riksgälds-kontoret och på Kongl. Räntekammarens räkning i Riksbanken inestående behållning af de för samma ändamål förut anvisade medel och dels hvad genom återbetalningen å meddelade undsättningslån kunde inflyta, med föreskrift, bland annat, att af dessa medel en summa af 50,000 R:dr för år räknadt finge användas till undsättningar utan återbetalningsskyldighet och återstoden till räntefria låneunderstöd.

Enligt en af Statskontoret den 28 November 1867 afgifven berättelse angående Statsverkets ordinarie spanmålsrörelse, undsättningsfonden och f. d. magasinsfonden, hvilken berättelse med tillhörande handlingar kommer att Riksdagens Stats-Utskott tillhandahållas, utgjorde vid slutet af år 1866 behållningen af undsättningsmedel:

i Riksgälds-kontoret	R:dr	843,731: 66.
samt i Räntekammaren och länens ränterier	„	160,253: 62.
	Summa R:dr	1,003,985: 28.

hvarförutom de utestående fordringarne i länen och hos redogörare utgjorde tillsammans „ 514,891: 37.

Den svåra missväxt, som, efter flera föregående års svaga skördar, under nästlidna år hemsökt de norra länen, har nödgat Kongl. Maj:t att till förekommande af verklig hungersnöd i nämnda län i ovanligt hög grad anlita de medel, som kunnat dertill användas, och anser sig Kongl. Maj:t böra härnedan i korthet redogöra för det väsendtligaste af de åtgärder, som blifvit i berörda hänseende vidtagna.

Sedan för särskilda socknar i *Norrbottnens län* under den tidigare delen af 1867 beviljats dels såsom lån och dels utan återbetalningsskyldighet tillsammans 47,000 R:dr, har Kongl. Maj:t den 24 September nämnda år till understöd för länet anvisat 160,000 R:dr i penningar och 126,000 kub.-fot spanmål samt deraf $\frac{1}{10}$ utan återbetalningsskyldighet. Af den anvisade spanmålen hafva 9,000 kub.-fot emot framtida ersättning utlemnats från flottans förråder i Carlskrona och återstoden, 117,000 kub.-fot, för Kronans räkning anskaffats och till länet transporterats genom försorg af handelshuset Bibau & Wong i Stockholm, med hvilket för sådant ändamål kontrakt på Kongl. Maj:ts befallning blifvit af Statskontoret afslutadt.

För *Westerbottens län*, som i särskilda poster under årets förra hälft erhållit i undsättning tillsammans i det närmaste 80,000 R:dr, har derefter dels den 10 September och dels den 8 Oktober i sådant afseende anvisats ytterligare 425,000 R:dr och deraf 55,000 R:dr utan återbetalningsskyldighet.

Wester-Norrlands län har undfått undsättning dels med omkring 18,000 R:dr i särskilda poster under tidigare delen af året och dels enligt nådigt Bref den 8 Oktober med 188,000 R:dr, hvaraf 28,000 R:dr beviljats utan återbetalningsskyldighet. Särskildt har derefter Nora socken erhållit ett undsättningslån af 3,000 R:dr.

Åt *Jemtlands län* har den 24 September samt den 15 Oktober och den 15 November beviljats i undsättning tillsammans 200,000 R:dr och deraf 20,000 R:dr utan återbetalningsskyldighet.

För *Gefleborgs län* har den 15 November anvisats 110,000 R:dr och deraf 8,000 R:dr utan återbetalningsskyldighet, hvarjemte samma dag för sju socknar i *Kopparbergs län* beviljats tillsammans 49,200 R:dr, deraf 11,600 R:dr icke behöfva återbetalas, och slutligen har äfven samma dag för *Wernmlands län*, hvarest Fryksände socken i Juli erhållit ett anslag af 11,000 R:dr, ytterligare anvisats 100,000 R:dr, deraf 14,000 R:dr lemnats utan återbetalningsskyldighet.

Till bestridande af samtliga dessa och öfriga under året beviljade undsättningsanslag har den för sådant ändamål till Kongl. Maj:ts disposition öfverlemnade undsättningsfondens behållning vid årets början, jemte hvad i återbetalning af äldre undsättningslån under året influtit, icke varit på långt när tillräcklig, utan har Kongl. Maj:t funnit sig nödsakad att dertill jemväl

anlita det vid sednaste riksdag anvisade mindre kreditivet, hvarå af sådan anledning lyftats ett belopp af icke mindre än 1,030,000 R:dr.

Beträffande nu de åtgärder, som böra vidtagas för att sätta Kongl. Maj:t i tillfälle att framgent vid inträffande missväxt eller felslagen skörd lemna deraf nödlidande landsorter behöflig undsättning, så anser sig Kongl. Maj:t, utan att nu inskränka sin framställning allenast till det år, för hvilket statsregleringen vid innevarande riksdag uppgöres, eller 1869, böra föreslå:

1:o) att till Kongl. Maj:ts disposition för behöfvandes undsättning vid missväxt eller felslagen skörd må öfverlemnas såväl den vid ingången af år 1869 hos Riksgälds-kontoret och i Kongl. Räktekammaren innestående behållning af undsättningsmedel, som ock hvad genom återbetalningar å undsättningslån, meddelade vare sig af förut till undsättningsfonden hörande medel eller af ofvanberörde å mindre kreditivet lyftade belopp, kan komma att inflyta;

2:o) att af de sålunda till Kongl. Maj:ts förfogande ställda medel en summa af Femtio tusen (50,000) Riksdaler må årligen få begagnas till undsättning utan återbetalningsskyldighet för sådana behöfvande, hvilka icke äro i tillfälle att sjelfva förskaffa sig arbete eller i stånd att af egna tillgångar återgälda de undsättningsanslag, som dem tilldelas; börande dylika understöd företrädesvis tillgodokomma de kommuner, hvilka förbinda sig så använda desamma, att för kommunens fattiga och arbetslösa medlemmar beredes sysselsättning och möjlighet att genom eget arbete förtjena sitt uppehälle;

3:o) att ofvannämnda tillgångar för öfrigt må användas endast till räntefria låneunderstöd med bestämda återbetalningsterminer och mot vederbörande större eller mindre menigheters gemensamma ansvarighet eller annan af Kongl. Maj:t godkänd säkerhet;

4:o) att, såvidt omständigheterna medgifva, tillfällen skola för de behöfvande beredas, att erhålla sysselsättning och förtjenst vid allmänna arbetsföretag; samt

5:o) att omförmälda för undsättning vid missväxt eller felslagen skörd afsedda medel böra, i den mån de icke äro för anvisade utbetalningar erforderliga, till Riksgälds-kontoret öfverlemnas emot skyldighet för detta verk att det sålunda emottagna beloppet vid skeende requisition för dermed åsyftade ändamål Kongl. Maj:t tillhandahålla.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

C A R L.

Gust. af Ugglas.

*Utdrag af Protokollet öfver Finans-Ärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i Stats-Rådet å Stockholms Slott den
31 Januari 1868.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern Friherre *De Geer*,
Hans Excellens Herr Statsministern för Utrikes Ärendena Grefve *Manderström*,
Statsråden: Herr Grefve *von Platen*,
Friherre *af Ugglas*,
Lagerstråle,
Bredberg,
Thulstrup,
von Ehrenheim och
Abelin.

Statsrådet Carlson anmäldes vara af sjukdom hindrad att tillstädeskomma.

Efter verkställd justering af protokollet öfver Finans-ärenden för den
24 innevarande månad, föredrog Departements-chefen, Statsrådet Friherre
af Ugglas följande mål, nemligen:

Slutligen uppläste Departements-chefen till justering förslag till de
nådiga Propositioner, som borde till Riksdagen aflåtas i öfverensstämmelse
med Kongl. Maj:ts nedannämnda dagar fattade beslut, nemligen:

c) den 24 innevarande månad, angående åtgärder till behöfvandes und-
sättning vid inträffande missväxt;

Och behagade Hans Maj:t Konungen, enligt Stats-
Rådets underdåniga tillstyrkande, i nåder gilla berörda
förslag samt förordna att i enlighet dermed nådiga Pro-
positioner, sådana de finnas detta protokoll bilagda, skulle
till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo

Ossian Bäckman.